

VENDIM
Nr. 3, datë 21.1.2025

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Illir Toska	anëtar;
Genti Ibrahim	anëtar;
Marjana Semini	anëtare,

me sekretare Belma Lleshi, në datat 24.9.2024, 7.10.2024 dhe 21.1.2025, mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 1 (F) 2024, që u përket:

KËRKUES: FLORION BREGASI, përfaqësuar nga avokat Avni Shehu, me prokurë të posaçme.

SADETE TOPI, FATBARDHA SHPENDI, LAVDIJE KETA

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

ZANA BREGASI, VIOLETA KOÇI (EGRO), MERITA VELEDI (EGRO), ARBEN EGRO,

AGJENCIA E TRAJTIMIT TË PRONËS,

AVOKATURA E SHTETIT, përfaqësuar nga avokatja e shtetit Irma Qosja.

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2023-3707 (537), datë 27.9.2023, të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si i papajtuëshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 17, 18, 33, 41, pikat 1 dhe 2, 42, 131, pika 1, shkronja “P”, 134, pikat 1, shkronja “I”, dhe 2, si dhe 142, pika 1, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); nenet 6 dhe 13 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*KEDNJ*); neni 1 i protokollit nr. 1 të KEDNJ-së; ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Holta Zaçaj, mori në shqyrtim parashtrimet me shkrim të kërkesve, të cilët kanë kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, Avokaturës së Shtetit si përfaqësuese e Agjencisë së Trajtimit të Pronës (*ATP*), e cila ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, konstatoi mungesën e prapësimeve me shkrim të subjekteve të interesuara Zana Bregasi, Violeta Koçi (Egro), Merita Veleđi (Egro) dhe Arben Egro, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkesi Florion Bregasi është një nga trashëgimtarët e nënës së tij, S.B. Kjo e fundit sikundër edhe kërkeset Sadete Topi, Fatbardha Shpendi dhe Lavdiye Keta, por edhe shtetasja N.G., janë disa nga trashëgimtarët ligjorë të shtetasit M.A.

2. Mbi kërkesën e trashëgimtarëve ligjorë të M.A., me vendimin nr. 347, datë 24.9.2008 (*vendimi nr. 347/2008*), Zyra Rajonale e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave (*ZRKKP*) Vlorë ka

vendosur njohjen e së drejtës së pronësisë së trashëgimtarëve të M.A., kthimin atyre në natyrë të sipërfaqes 203.800 m² brenda sipërfaqes së njohur, si dhe kompensimin për pjesën tjetër prej 137.200 m², të shndërruar në tokë bujqësore dhe të ndarë sipas ligjit nr. 7501, datë 19.7.1991 “Për tokën”.

3. Vendimi nr. 347/2008 i ZRKKP-së, Vlorë është shqyrtuar kryesisht nga drejtori i përgjithshëm i Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronës (AKKP), bazuar në nenet 16, pika 1, shkronja “ç” dhe 18, pika 1, të ligjit nr. 9235, datë 29.7.2004 “Për kthimin dhe kompensimin e pronës”, të ndryshuar (ligji nr. 9235/2004) dhe me vendimin nr. 3844/6, datë 20.10.2009 ai ka vendosur shfuqizimin e vendimit të ZRKKP-së, Vlorë dhe kthimin asaj të çështjes për rishqyrtim, me qëllim pozicionimin e saktë të pronës nga trashëgimtarët e subjektit të shpronësuar dhe argumentimin e saktë të vendndodhjes së saj e të mënyrës së konvertimit të sipërfaqes 300 vreten në 360.000 m². Çështja në vijim nuk është rishqyrtuar as nga ZRKKP-ja, Vlorë, as nga AKKP-ja, pas suprimimit të zyrave rajonale në qarqe me ndryshimet e bëra me ligjin nr. 10207, datë 23.12.2009 (ligji nr. 10207/2009).

4. Në datën 26.7.2013, kërkueset Sadete Topi, Fatbardha Shpendi dhe Lavdije Keta, si dhe shtetaset S.B. (trashëgimlënësja e kërkuesit Florion Bregasi) dhe N.G., si trashëgimtare ligjore të M.A., i janë drejtuar gjykatës me kërkesëpadi për konstatimin e pavlefshmërisë absolute të vendimit nr. 3844/6, datë 20.10.2009 të AKKP-së, duke pretenduar se ai është akt administrativ absolutisht i pavlefshëm, pasi është nxjerrë nga një organ administrativ në kapërcim të kompetencave të tij ligjore referuar nenit 116, shkronja “b”, të Kodit të Procedurave Administrative (ligjit të kohës nr. 8485, datë 12.5.1999), duke iu referuar për këtë edhe vendimit nr. 27, datë 26.5.2010 (vendimi nr. 27/2010) të Gjykatës Kushtetuese (Gjykata), i cili, sipas tyre, kishte fuqi edhe në rastin konkret.

5. Me vendimin nr. 904, datë 27.1.2014, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vendosur pranimin e kërkesëpadisë dhe konstatimin e pavlefshmërisë absolute të vendimit nr. 3844/6, datë 20.10.2009 të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së, duke vlerësuar se ky vendim është marrë në shkelje të parimit të sigurisë juridike, ndërsa ka cenuar një vendim të një organi *quasi* gjyqësor të formës së prerë, duke u bazuar në nenin 16, pika 1, shkronja “ç”, të ligjit nr. 9235/2004, që është shfuqizuar me vendimin nr. 27/2010 të Gjykatës, vendim ky që ka efekte edhe për rregullimin e konfliktit në rastin konkret referuar nenit 76, pika 2, shkronja “c”, të ligjit nr. 8577/2000, për sa kohë çështja e pronës nuk është shqyrtuar ende.

6. Kundër vendimit të gjykatës së shkallës së parë ka ushtruar ankim pala e paditur, AKKP-ja, e cila ka pretenduar se vendimi i drejtorit të saj të përgjithshëm është marrë në përputhje me kompetencën që ligji i kohës i njihte dhe se vendimi nr. 27/2010 i Gjykatës nuk kishte efekt prapaveprues në rastin konkret, pasi ka dalë pas vendimit të drejtorit të saj të përgjithshëm në rastin konkret. Mbi këtë ankim, me vendimin nr. 3392, datë 14.10.2014, Gjykata e Apelit Tiranë ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, me të njëjtën linjë arsyetimi.

7. Vendimi i gjykatës së apelit është kundërshtuar sërish me rekurs nga pala e paditur, AKKP-ja dhe Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2023-3707 (537), datë 27.9.2023, ka vendosur ndryshimin e vendimeve të gjykatave të faktit dhe rrëzimin e padisë së kërkuesve.

8. Në datën 25.1.2024, kërkuesi Florion Bregasi, trashëgimtar ligjor i paditëses S.B. në procesin gjyqësor si më lart, i është drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual, duke kërkuar shfuqizimin si antikushtetues të vendimit të Gjykatës së Lartë. Po kështu, në datën 26.1.2024, kërkueset Sadete Topi, Fatbardha Shpendi dhe Lavdije Keta i janë drejtuar Gjykatës me kërkesë me të njëjtin objekt. Me vendimin e datës 5.4.2024 Kolegji i Gjykatës ka vendosur bashkimin e çështjeve, bazuar në nenin 1, paragrafi i dytë, të ligjit nr. 8577/2000, nenin 57 të Kodit të Procedurës Civile (KPC) dhe nenin 19, pika 2, të Rregullores për Procedurat Gjyqësore të Gjykatës, si dhe kalimin e tyre për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve. Fillimisht, seanca plenare për shqyrtimin e çështjes është caktuar në datën 24.9.2024, por për arsye të dorëheqjes nga funksioni të gjyqtarës relatore, zhvillimi i saj është shtyrë për në datën

7.10.2024. Në këtë datë Gjykata ka vendosur shtyrjen e seancës për të kërkuar informacion nga organet shtetërore.

9. Nga materialet e paraqitura dhe procedura e njoftimit të palëve në gjykim, Gjykata konstatoi se krahas kërkuarit Florion Bregasi, paditësi S.B. në procesin gjyqësor të kundërshtuar ka lënë si trashëgimtarë ligjorë edhe shtetasit Zana Bregasi dhe V.B., ndërsa ky i fundit ka ndërruar jetë në datën 2.1.2023. Në këto kushte, Gjykata thirri në gjykim si subjekt të interesuar shtetasen Zana Bregasi. Po ashtu, Gjykata konstatoi se edhe shtetasja N.G., gjithashtu palë paditëse në procesin gjyqësor të kundërshtuar, ka ndërruar jetë, duke lënë pas fëmijët Violeta Koçi (Egro), Merita Veleli (Egro) dhe Arben Egro. Sipas informacionit të noterit H.Z., e ndjera ka lënë testament pranë zyrës së tij noteriale, por nuk është vijuar me lëshimin e dëshmisë testamentare. Në këto kushte, Gjykata ka kërkuar aktin e çeljes së trashëgimisë nga trashëgimtarët e saj dhe në vijim, në mungesë të paraqitjes së këtij akti, ajo u ka kërkuar palëve mendim në lidhje me personat që duhet të thirreshin në gjykim si subjekte të interesuara në vend të së ndjerës N.G. Mbrojtësi i kësaj të fundit gjatë procesit gjyqësor, njëherazi edhe i kërkuarëve, përfshirë edhe në këtë Gjykatë, parashtroi se ka njoftuar fëmijët e së ndjerës për mundësinë e zëvendësimit procedural dhe nevojën për lëshimin e dëshmisë së trashëgimisë. Megjithatë, u shpreh ai, gjykimi në këtë Gjykatë mund të vazhdojë pa thirrur në gjykim trashëgimtarët e së ndjerës, pjesëmarrja e të cilëve nuk ndikon në zgjidhjen e saj, në kushtet kur çështja është paraqitur nga kërkuarit, të cilët tërheqin të njëjtat interesa me të ndjerën N.G. Në vijim, Gjykatës nuk iu paraqit dëshmia e trashëgimisë të së ndjerës.

10. Në rrethanat e mësipërme, ndërsa trashëgimtarët e mundshëm të së ndjerës N.G., fëmijët e saj, kanë marrë dijeni për gjykimin kushtetues të çështjes, si personalisht, ashtu edhe përmes përfaqësuesit ligjor të nënës së tyre, si dhe nisur nga fakti se Gjykatës nuk iu vu në dispozicion ndonjë dokument që përcaktonte kalimin e të drejtave të së ndjerës, Gjykata vijoi gjykimin e çështjes, duke legjitimuar fëmijët e saj si palë në gjykim, në cilësinë e subjekteve të interesuara.

11. Po kështu, Gjykata vëren se, në përputhje me nenin 32, të ligjit nr. 133/2015, datë 5.12.2015, "Për trajtimin e pronës dhe përfundimin e procesit të kompensimit të pronës", Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave është transformuar në Agjencinë e Trajtimit të Pronës. Për këtë shkak, në tekstin e këtij vendimi, emërtimet e këtij institucioni janë përdorur në përkëmbim respektiv të njëri-tjetrit, duke iu referuar kohës kur janë kryer veprimet dhe janë marrë vendimet përkatëse.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

12. **Kërkuarët**, në mënyrë të përmblodhur, kanë parashtruar se u janë cenuar:

12.1 *E drejta për proces të rregullt ligjor* në drejtim të:

12.1.1 *Parimit të gjyqësisë nga një gjykatë e caktuar me ligj*, pasi, ndonëse gjykatë ligji, Gjykata e Lartë ka vlerësuar provat shkresore të administruara në gjykim dhe shkaqet përse drejtori i përgjithshëm i AKKP-së ka shfuqizuar e kthyer çështjen për rishqyrtim në ZRKKP-në, Vlorë. Në tejkalim të parashikimeve të nenit 16 të KPC-së, kjo gjykatë ka arsyetuar se paditësve u ka kaluar afati ligjor për kundërshtimin gjyqësor të vendimit të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së, ndërkohë që duhej të shprehej dhe të dispononte nëse ekzistonin shkaqet e pavlefshmërisë absolute të aktit administrativ. Po kështu, në cenim të nenit 6 të KPC-së, Gjykata e Lartë ka arsyetuar për mangësitë e hetimit administrativ të ZVRPP-së, Vlorë pa qenë pretenduar një gjë e tillë nga palët në proces.

12.1.2 *Parimit të sigurisë juridike*, për shkak se:

12.1.2.1 Rekursi i AKKP-së është depozituar tej afatit ligjor 30-ditor të parashikuar nga neni 476, pika 1, i KPC-së. AKKP-ja ka qenë e pranishme në shpalljen e vendimit nga gjykata e apelit, çka do të thotë se ka marrë njoftim për vendimin e kësaj gjykate në datën 14.10.2014 të shpalljes

së tij. Vendimi i gjykatës së apelit përbënte *res judicata*, për rrjedhojë pranimi i rekursit të paraqitur jashtë afatit ligjor ka cenuar parimin e sigurisë juridike.

12.1.2.2 Vendimi i ZRKKP-së, Vlorë ka marrë formë të prerë pa u ankimuar brenda afatit, duke u shndërruar në titull ekzekutiv, ndërsa vendimi i drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së për shfuqizimin e këtij vendimi, ndryshe nga sa ka pranuar Gjykata e Lartë, është marrë në kapërcim të kompetencave të tij ligjore, pasi: (i) shqyrtimi kryesisht i vendimit të ZRKKP-së, Vlorë është bërë në kapërcim të afatit të përcaktuar në nenin 18 të ligjit nr. 9235/2004, të ndryshuar me ligjin nr. 9684, datë 6.2.2007 (*ligji nr. 9684/2007*), i cili parashikonte afatin 30-ditor si për ankimin e vendimit të ZRKKP-së, ashtu edhe për shqyrtimin kryesisht të këtij vendimi nga drejtori i përgjithshëm i AKKP-së. Në rastin e tyre, vendimi i drejtorit të përgjithshëm është dhënë pas rreth një viti nga vendimi i ZRKKP-së, Vlorë; (ii) disponimi për kthimin e çështjes për rishqyrtim në ZRKKP-në, Vlorë është në kundërshtim me ligjin e kohës, referuar të cilit drejtori i përgjithshëm i AKKP-së ose duhet të linte në fuqi vendimin e ZRKKP-së ose të zgjidhte vetë në themel çështjen; (iii) shqyrtimi kryesisht i vendimit të ZRKKP-së, Vlorë vjen në kundërshtim me vendimin nr. 27/2010 të Gjykatës, sipas të cilit vendimet e KKKP-ve, funksionet e të cilave u transferuan në ZKKP-të në qarqe, merrnin formë të prerë nëse nuk ankimoheshin brenda afateve ligjore. Vendimi i ZRKKP-së, Vlorë kishte natyrën e një vendimi *quasi* gjyqësor, për rrjedhojë vendimi i drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së për shfuqizimin e tij, i marrë pas kalimit të afatit ligjor, përbën akt absolutisht të pavlefshëm. Gjykata e Lartë, duke konsideruar të ligjshëm vendimin e drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së, u ka cenuar kërkuesve të drejtën e pronës.

12.1.3 *Standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor*, pasi konkluzioni i Gjykatës së Lartë se afati i kundërshtimit gjyqësisht të vendimit të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së kishte kaluar, është rrjedhojë e zbatimit të gabuar të ligjit dhe praktikës gjyqësore. Edhe arsyetimi i kësaj gjykate se në rastin konkret nuk gjen zbatim efekti prapaveprues i vendimit nr. 27/2010 të Gjykatës është i pabazuar dhe në interpretim të gabuar të ligjit. Deri në momentin që gjykata e apelit është shprehur në themel, nuk ka pasur vendimmarrje të AKKP-së për çështjen, çka përligj qëndrimin e gjykatës së rrethit dhe të apelit se plotësoheshin kriteret e fuqisë prapavepruese të vendimit nr. 27/2010 të Gjykatës. Arsyetimi i Gjykatës së Lartë se vendimet gjyqësore që kanë pranuar padinë i kanë hequr, pa shkak, mundësinë AKKP-së për t'u shprehur konform detyrës funksionale, është i pabazuar në ligj dhe në vendimin nr. 27/2010 të Gjykatës. ZRKKP-të nuk funksionojnë më, pasi janë suprimuar, ndërkohë që AKKP-ja nuk e ka shqyrtuar ende çështjen, edhe pse kanë kaluar vite. Arsyetimi i kësaj gjykate se kërkuesve u mungon legjitimiteti aktiv substancial për të investuar gjykatën ose organin administrativ, është rrjedhojë e zbatimit të gabuar të nenit 18 të ligjit nr. 9235/2004 dhe vendimit nr. 27/2010 të Gjykatës.

12.2 *Standardi i zbatimit të detyrueshëm të vendimeve të Gjykatës*, pasi Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka mbajtur qëndrim të kundërt me vendimin e Gjykatës lidhur me pavlefshmërinë e akteve administrative të AKKP-së, që kanë prishur vendimet e formës së prerë të ZRKKP-ve, duke i quajtur ato të ligjshme.

13. Subjekti i interesuar, Avokatura e Shtetit, si përfaqësuese e subjektit të interesuar, ATP-së, ka prapësuar se:

13.1 Pretendimet për cenimin e *parimit të sigurisë juridike*, si rrjedhojë e paraqitjes së rekursit të AKKP-së tej afatit ligjor 30-ditor, janë të pabazuara. Rekursi është dërguar në rrugë postare në datën 13.11.2013 dhe është regjistruar në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë në datën 17.11.2013, pra brenda afatit ligjor 30-ditor. Po kështu, edhe pretendimet se vendimi i ZRKKP-së, Vlorë përbënte titull ekzekutiv dhe për pavlefshmërinë absolute të vendimit të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së janë të pabazuara. Procesi administrativ është iniciuar nga AKKP-ja brenda afatit ligjor, përmes kërkimit të dosjes gjyqësore me shkresën nr. 3844/1 prot., datë 2.10.2008 të saj, dhe vendimmarrja e këtij organi është konform ligjit të kohës.

13.2 Në kundërshtim nga sa kërkuesit pretendojnë, kontrolli i Gjykatës së Lartë është fokusuar vetëm në drejtim të ligjshmërisë dhe bazueshmërisë së vendimeve të ankimuara, pra në

mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat e faktit. Gjykata e Lartë nuk ka vlerësuar prova të reja, por, në gjendjen që kanë qenë aktet, ka vendosur përfundimisht për çështje thelbësore, lidhur me mungesën e legjitimitetit aktiv substancial për të investuar gjykatën. Kërkeset kanë marrë dijeni për vendimin e drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së me shkresën nr. 3844/6, datë 20.1.2009, pra kohë përpara datës së paraqitjes së kërkesëpadisë në gjykatë. Për rrjedhojë, pretendimet për cenimin e *parimit të gjyqimit nga një gjykatë e caktuar me ligj* janë të pabazuara.

13.3 Vendimi i Gjykatës së Lartë përmban të dhënat e palëve, vendimarrjen e gjykatës së apelit, pretendimet e ngritura në rekurs nga AKKP-ja, ligjin e zbatueshëm, si dhe pjesën arsyetuese, në të cilën u ka dhënë përgjigje pretendimeve të ngritura në rekurs, duke u shprehur edhe në lidhje me veprimtarinë e organit administrativ. Në këto kushte, ai përmbush standardin kushtetues të arsyetimit të vendimit, për rrjedhojë edhe pretendimet për cenimin e *standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor* janë, gjithashtu, të pabazuara.

13.4 Përfundimi i arritur nga Gjykata e Lartë lidhur me efektet e fuqisë prapavepruese të vendimit nr. 27/2010, të Gjykatës është i drejtë dhe i bazuar në ligj, ndaj edhe pretendimet e kërkesve për cenimin e *standardit të zbatimit të detyrueshëm të vendimeve të Gjykatës* janë të pabazuara. Ligji i shfuqizuar nga Gjykata nuk ka qenë në fuqi në kohën e dhënies së vendimit nga drejtori i përgjithshëm i AKKP-së.

14. **Subjektet e interesuara Zana Bregasi, Violeta Koçi (Egro), Merita Veleli (Egro) dhe Arben Egro** nuk kanë paraqitur prapësime me shkrim, ndonëse janë njoftuar rregullisht nga Gjykata.

III Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkesve

15. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është vlerësuar nga Gjykata si një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pikat 1, shkronja “I” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

16. Gjykata vëren se Sadete Topi, Fatbardha Shpendi dhe Lavdiye Keta kanë qenë palë ndërgjyqëse në çështjen objekt ankimi kushtetues individual, ndërsa Florion Bregasi është trashëgimtar i shtetases S.B., e cila ka qenë, gjithashtu, palë në këtë proces. Si të tillë, ata legjitimohen *ratione personae*, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, pasi kanë interes të drejtpërdrejtë për vënien në lëvizje të këtij gjykimi kushtetues.

17. Në lidhje me kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës, Gjykata vendos për gjykimin përfundimtar të ankesave të individëve, pasi të jenë shteruar të gjitha mjetet juridike efektive për mbrojtjen e të drejtave kushtetuese, që individi pretendon se i janë cenuar nga akti i pushtetit publik. Kriteri për shterimin e mjeteve nënkupton jo vetëm që individi t’u jetë drejtuar të gjitha shkallëve të zakonshme të gjyqimit, por edhe që të gjitha pretendimet që ngrenë në këtë Gjykatë t’i ketë paraqitur më parë, të paktën në substancë, duke respektuar kërkesat formale dhe afatet e parashikuara në ligjin procedural (*shih vendimet nr. 50, datë 20.6.2024; nr. 65, datë 30.11.2023; nr. 31, datë 3.11.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Në rastin konkret, Gjykata evidenton se në ankimin kushtetues individual kërkuesit kanë pretenduar cenimin e parimit të sigurisë juridike, për shkak se vendimi i drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së, për shfuqizimin e vendimit të ZRKKP-së, Vlorë, është marrë në kapërcim të kompetencave të tij ligjore, pasi: (i) shqyrtimi kryesisht i vendimit të ZRKKP-së, Vlorë është bërë në kapërcim të afatit 30-ditor të përcaktuar në nenin 18 të ligjit nr. 9235/2004, ndërsa vendimi i tij është dhënë pas rreth një viti nga vendimi i ZRKKP-së, Vlorë; (ii) disponimi për kthimin e çështjes për rishqyrtim në ZRKKP-në, Vlorë është në kundërshtim me ligjin e kohës, referuar të cilit drejtori i përgjithshëm i AKKP-së ose duhet të linte në fuqi vendimin e ZRKKP-së ose të zgjidhte vetë në themel çështjen. Për sa u takon këtyre argumenteve në lidhje me këtë pretendim, Gjykata vëren se ato nuk janë paraqitur dhe nuk janë shqyrtuar gjatë procesit gjyqësor, duke u parashtruar nga kërkuesit vetëm përpara saj. Për rrjedhojë, pretendimi i kërkuesve për këto argumente nuk mund të merret në shqyrtim.¹

19. Për sa u përket pretendimeve të tjera, Gjykata konstaton se kërkuesit kanë paraqitur ankim kushtetues individual pasi janë ankuar në rrugë gjyqësore ndaj vendimit të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së. Nisur nga fakti se Gjykata e Lartë ka disponuar në lidhje me vendimmarrjet e gjykatave më të ulëta që kanë pranuar padinë e tyre, duke vendosur ndryshimin e këtyre vendimeve dhe rrëzimin e padisë, Gjykata çmon se kërkuesit i kanë shteruar mjetet juridike efektive në dispozicion për pretendimet ndaj vendimit administrativ të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së dhe vendimit gjyqësor të Gjykatës së Lartë.

20. Kërkuesit legjitimohen edhe *ratione temporis*, në kuptim të nenit 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, pasi vendimi më i fundit në kohë, ai i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, mban datën 27.9.2023, ndërsa kërkesat janë paraqitur në këtë Gjykatë në datat 25.1.2024 dhe 26.1.2024, pra brenda afatit 4-mujor.

21. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae*, në kërkesën drejtuar Gjykatës kërkuesit kanë pretenduar cenimin e së drejtës për proces të rregullt ligjor në drejtim të parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj, parimit të sigurisë juridike, standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor, si dhe standardit të zbatimit të detyrueshëm të vendimeve të Gjykatës, pretendime të cilat *prima facie* përfshihen në juridiksionin kushtetues. Duke pasur parasysh se argumentet në themel të tyre parashtrohen në drejtim të vlerësimit të provave nga Gjykata e Lartë, zbatimit të gabuar të ligjit nr. 9235/2004 nga drejtori i përgjithshëm i AKKP-së, si dhe interpretimit e zbatimit të gabuar të ligjit, praktikës gjyqësore e vendimit nr. 27/2010 të Gjykatës nga Gjykata e Lartë, Gjykata çmon t’i analizojë ato në vijim në kuadër të parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj dhe parimit të sigurisë juridike të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1 Për cenimin e parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj

¹ Gjyqtarja Sonila Bejtja mbajti qëndrimin se kërkuesit kanë shteruar mjetet juridike efektive në lidhje me pretendimin për cenimin e parimit të sigurisë juridike, si rrjedhojë e marrjes së vendimit të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së tej afatit ligjor 30-ditor të përcaktuar nga neni 18, pika 1, paragrafi i parë, i ligjit nr. 9235/2004, të ndryshuar. Sipas saj, qëndrimi i shumicës për moslegjitimitimin e kërkuesve për këtë pretendim me argumentin e mosshterimit të mjeteve juridike efektive, është tejet formalist, në këndvështrim edhe të urisprudencës së mëparshme kushtetuese (*shih paragrafin 14 të vendimit nr. 16, datë 12.3.2024 të Gjykatës Kushtetuese*), pasi një pretendim i tillë është ngritur në thelb në kërkesëpadinë e kërkuesve drejtuar gjykatës së rrethit dhe kjo e fundit ka mbajtur qëndrim në lidhje me të, duke çmuar se vendimi i ZRKKP-së, Vlorë ishte shndërruar në titull ekzekutiv, ndaj shfuqizimi i tij nga drejtori i përgjithshëm i AKKP-së cenonte parimin e sigurisë juridike. Po kështu, ky pretendim është ngritur nga kërkuesit edhe në ankimin kushtetues individual, në kushtet kur ankimi dhe rekursi janë paraqitur nga AKKP-ja, e cila ka rezultuar gjyqëmbësë në gjykimin e çështjes në rreth dhe apel. Po sipas kësaj gjyqtareje, në këndvështrim edhe të jurisprudencës së fundit të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) në çështjen *Gaba k. Shqipërisë*, datë 17.12.2024, Gjykata duhej të kishte vendosur pranimin e kërkesës edhe për këtë pretendim të kërkuesve, për shkak të cenimit të parimit të sigurisë juridike.

22. Kërkuesit kanë pretenduar se Gjykata e Lartë ka vlerësuar provat shkresore të administruara në gjykim dhe shkaqet përse drejtori i përgjithshëm i AKKP-së ka shfuqizuar dhe kthyer çështjen për rishqyrtim në ZRKKP-në, Vlorë. Në tejkalim të parashikimeve të nenit 16 të KPC-së, ajo ka arsyetuar se paditësve u kishte kaluar afati ligjor për kundërshtimin gjyqësisht të vendimit të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së dhe se atyre u mungonte legjitimiteti aktiv substancial, ndërkohë që duhej të shprehej dhe të dispononte nëse ekzistonin shkaqet e pavlefshmërisë absolute të aktit administrativ. Po sipas kërkuesve, Gjykata e Lartë ka arsyetuar për mangësitë e hetimit administrativ të ZVRPP-së, Vlorë, pa qenë pretenduar një gjë e tillë nga palët në proces. Ajo është shprehur se vendimet gjyqësore që kanë pranuar padinë i kanë hequr, pa shkak, mundësinë AKKP-së për t'u shprehur konform detyrës funksionale, ndërkohë që AKKP-ja nuk e ka shqyrtuar ende çështjen, edhe pse kanë kaluar vite.

23. Subjekti i interesuar, ATP-ja, ka prapësuar se pretendimet e kërkuesve për cenimin e parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj janë të pabazuara. Sipas tij, Gjykata e Lartë nuk ka vlerësuar prova të reja, por, në gjendjen që kanë qenë aktet, ka vendosur përfundimisht për çështje thelbësore lidhur me mungesën e legjitimitetit aktiv substancial për të investuar gjykatën. Kërkueset kanë marrë dënimin për vendimin e drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së kohë përpara datës së paraqitjes së kërkesëpadisë në gjykatë.

24. Neni 42 i Kushtetutës parashikon se të drejtat e njohura me Kushtetutë dhe me ligj nuk mund të cenohen pa një proces të rregullt ligjor dhe se kushdo, për mbrojtjen e tyre, ka të drejtën e një gjykimi nga një gjykatë e caktuar me ligj. Sipas nenit 141, pika 1, të Kushtetutës, Gjykata e Lartë shqyrton çështje lidhur me kuptimin dhe zbatimin e ligjit për të siguruar njësimin ose zhvillimin e praktikës gjyqësore sipas ligjit.

25. Gjykata në jurisprudencën e saj ka pohuar se një nga elementet e procesit të rregullt, sipas nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, është edhe shqyrtimi i çështjes nga një *"gjykatë e caktuar me ligj"*. Ky element, në sensin material, karakterizohet nga funksioni i saj gjyqësor, që ka të bëjë me zgjidhjen e çështjeve nga organe të ngarkuara me ligj për të dhënë drejtësi. Përveç këtij kushti, këto organe duhet të shqyrtojnë dhe të vendosin për çështje që janë në kompetencë të tyre gjatë një procesi të zhvilluar për një procedurë ligjërish të përcaktuar dhe në pajtim me rendin juridik (*shih vendimet nr. 36, datë 30.4.2024; nr. 3, datë 7.2.2023; nr. 7, datë 23.2.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Gjykata ka theksuar se Gjykata e Lartë, në funksionin e saj si gjykatë e ligjit, nuk mund të ndryshojë vendimet e gjykatave të faktit dhe të shprehet për themelin e çështjes, duke bërë vlerësim të ndryshëm të provave dhe fakteve që janë administruar gjatë gjykimit nga gjykatat më të ulëta. Nëse Gjykata e Lartë vlerëson se provat e administruara nuk janë të mjaftueshme për arritjen e një konkluzioni apo se nevojitet kryerja e vlerësimeve të mëtejshme të tyre, ajo nuk mund të marrë kompetencat e gjykatës të faktit, por duhet ta kthejë çështjen për rishqyrtim, me qëllim plotësimin e të metave të vendimit. Procesi nuk konsiderohet i parregullt, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, kur Kolegji i Gjykatës së Lartë, mbi të njëjtat prova e fakte të vlerësuara në gjykimet e mëparshme, vendos të prishë vendimet dhe ta zgjidhë vetë çështjen, për shkak të zbatimit të gabuar të ligjit. Gjykata e Lartë mund të vendosë për themelin e çështjes vetëm nëse mosmarrëveshja mund të zgjidhet në bazë të të njëjtave fakte e prova të vlerësuara nga gjyqtari i faktit dhe që përbëjnë bazën e vendimit në të cilin është bërë një interpretim i gabuar i ligjit. Kontrolli i saj duhet të fokusohet vetëm në drejtim të ligjshmërisë dhe bazueshmërisë të vendimeve të ankimuara, pra mbi mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta (*shih vendimet nr. 36, datë 30.4.2024; nr. 15, datë 23.3.2023; nr. 10, datë 3.4.2018 të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Në këndvështrim të jurisprudencës së mësipërme kushtetuese, Gjykata do të shqyrtojë në vijim nëse pretendimet e kërkuesve për cenimin nga Gjykata e Lartë të parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj janë ose jo të bazuara në këndvështrimin kushtetues. Për këtë qëllim Gjykata do të analizojë vendimin e kësaj gjykate në raport me vendimet e gjykatave të faktit, për të përcaktuar nëse Gjykata e Lartë ka bërë vlerësim të ndryshëm të provave dhe fakteve nga gjykatat më të ulëta, si dhe nëse ajo ka vepruar ose jo brenda kompetencave të saj si gjykatë ligji.

28. Në rastin konkret, Gjykata vëren se gjykata e rrethit ka vendosur pranimin e kërkesëpadisë së kërkuueseve dhe konstatimin e pavlefshmërisë absolute të vendimit nr. 3844/6, datë 20.10.2009 të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së, me arsyetimin se ky vendim është marrë në shkelje të parimit të sigurisë juridike, ndërsa ka cenuar një vendim të një organi *quasi* gjyqësor të formës së prerë, duke u bazuar në nenin 16, pika 1, shkronja “ç”, të ligjit nr. 9235/2004, që është shfuqizuar me vendimin nr. 27/2010 të Gjykatës, vendim ky që ka efekte edhe për rregullimin e konfliktit në rastin konkret referuar nenit 76, pika 2, shkronja “c”, të ligjit nr. 8577/2000, për sa kohë çështja e pronës nuk është shqyrtuar ende. Ndërkohë, gjykata e apelit ka vlerësuar të drejtë vendimin e gjykatës së rrethit për sa i përket arsyetimit të kësaj të fundit për kapërcimin nga drejtori i përgjithshëm i AKKP-së të kompetencave të njohura me ligj dhe efektet prapavepruese të vendimit nr. 27/2010 të Gjykatës, referuar nenit 76, pika 2, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000.

29. Vendimi i gjykatës së apelit është kundërshtuar me rekurs nga AKKP-ja, e cila ka pretenduar se vendimi i drejtorit të saj të përgjithshëm është marrë në përputhje me kompetencën që ligji i kohës i njihte dhe se vendimi nr. 27/2010 i Gjykatës nuk kishte efekt prapaveprues në rastin konkret, pasi ka dalë pas vendimit të drejtorit të saj të përgjithshëm në rastin konkret.

30. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vlerësuar se vendimet e gjykatave më të ulëta janë marrë në zbatim të gabuar të ligjit. Sipas tij, padia në rastin konkret synon të bëjë nul një vendim të drejtorit të përgjithshëm i AKKP-së, i cili në marrjen e atij vendimi ka vepruar konform kompetencave të dhëna nga ligji i posaçëm i kohës. Vendimi nr. 27/2010 i Gjykatës nuk gjen zbatim në rastin konkret, pasi ai ka dalë jo vetëm pas ushtrimit të nismës nga drejtori i përgjithshëm i AKKP-së, por edhe pas vendimmarrjes së tij. Sipas Kolegjit Civil, nuk jemi para rasti të parashikuar në nenin 76, pika 2, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, për efektet prapavepruese të vendimit të Gjykatës, pasi padia e kërkuësve është dorëzuar në gjykatë në datën 26.7.2013. Po sipas tij, nuk jemi as para rastit të parashikuar nga shkronja “c” e kësaj dispozite, pasi vendimi i drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së i ka prodhuar pasojat e tij dhe çështja vijon të jetë në juridiksionin administrativ, ndaj gjykatat nuk mund të ndërhyjnë ende. Krahës kësaj, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka arsyetuar edhe se vendimi i drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së jo vetëm nuk paraqet pavlefshmëri absolute, por as pavlefshmëri relative, gjë e cila nuk është kundërshtuar nga palët brenda afatit ligjor. Po sipas tij, siç është konstatuar në vendimin e drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së, hetimi administrativ nga ZRKKP-ja, Vlorë ka qenë i mangët, mangësi e cila e bën të pavlefshëm vendimin e saj.

31. Në analizë të vendimit të Gjykatës së Lartë, Gjykata vëren se ajo gjykatë nuk ka bërë vlerësim të ndryshëm të provave dhe fakteve të pranuar nga gjykatat më të ulëta, por, në përputhje me kompetencat e saj kushtetuese, të përcaktuara në nenin 141, pika 1, të Kushtetutës, ka vendosur të ndryshojë vendimet e tyre dhe ta zgjidhë vetë çështjen në themel vetëm për shkak të zbatimit të gabuar të ligjit nga ato dhe konkretisht të ligjit nr. 9235/2004 dhe të ligjit nr. 8577/2000 në lidhje me vendimin nr. 27/2010 të Gjykatës. Vlen të përmendet se, megjithëse pranon se objekt gjykimi ka qenë pretendimi për pavlefshmëri absolute të vendimit të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së, Gjykata e Lartë është shprehur se ky vendim nuk është i prekur as nga pavlefshmëria relative, gjë e cila, sipas saj, nuk është kundërshtuar brenda afatit ligjor. Dhe po ashtu, ajo gjykatë është shprehur edhe për pavlefshmërinë e vendimit të ZRKKP-së, Vlorë, të konstatuar nga drejtori i përgjithshëm i AKKP-së. Gjykata vlerëson se këto konstatime të Gjykatës së Lartë, pavarësisht se nuk kanë qenë relevante për gjykimin, nuk kanë pasur asnjë rëndësi dhe ndikim për përfundimet e arritura për themelin e çështjes dhe për sa i përket zbatimit të ligjit dhe, në këtë kuptim, për vendimmarrjen e asaj gjykate. Vetëm fakti se Gjykata e Lartë ka evidentuar në vendimin e saj konstatime për fakte të parëndësishme për çështjen dhe vendimmarrjen e saj, nuk mund të çojë në përfundimin se ajo ka vepruar në kapërcim të kompetencave të saj. Bazuar në këto konsiderata, në kundërshtim nga sa kërkuësit pretendojnë, Gjykata vlerëson se kontrolli i Gjykatës së Lartë është fokusuar vetëm në drejtëm të ligjshmërisë

së vendimeve të ankimuara, pra në mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta, ndaj çmon se pretendimet e kërkuarve për cenimin e parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj nuk janë të bazuara.

B.2 Për cenimin e parimit të sigurisë juridike në lidhje me standardin e arsytimit të vendimit

32. Kërkuarët kanë pretenduar cenimin e parimit të sigurisë juridike, për shkak të paraqitjes së rekursit të AKKP-së tej afatit ligjor 30-ditor, si dhe për shkak të vendimmarrjes së drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së për shfuqizimin e vendimit të ZRKKP-së, Vlorë, i cili ishte shndërruar në titull ekzekutiv, pasi nuk ishte ankimuar nga palët. Po sipas kërkuarve, arsytimi i Gjykatës së Lartë se në rastin e tyre nuk gjente zbatim vendimi nr. 27/2010 i Gjykatës, është rrjedhojë e zbatimit të gabuar të ligjit e praktikës gjyqësore dhe vjen në kundërshtim me vendimin e Gjykatës lidhur me pavlefshmërinë administrative të akteve të AKKP-së, që kanë prishur vendimet e formës së prerë të ZRKKP-ve.

33. Subjekti i interesuar, ATP-ja, ka prapësuar se pretendimet e kërkuarve për cenimin e parimit të sigurisë juridike janë të pabazuara, pasi rekursi është depozituar brenda afatit ligjor. Po kështu, vendimi i ZRKKP-së, Vlorë nuk përbënte titull ekzekutiv, pasi procesi administrativ është iniciuar nga AKKP-ja brenda afatit ligjor, përmes kërimit të dosjes gjyqësore me shkresën nr. 3844/1 prot., datë 2.10.2008 të saj dhe vendimmarrja e këtij organi është konform ligjit të kohës. Po sipas ATP-së, përfundimi i arritur nga Gjykata e Lartë lidhur me efektet e fuqisë prapavepruese të vendimit nr. 27/2010 të Gjykatës është i drejtë e i bazuar në ligj, pasi ligji i shfuqizuar nga Gjykata nuk ka qenë në fuqi në kohën e dhënies së vendimit nga drejtori i përgjithshëm i AKKP-së. Gjykata e Lartë u ka dhënë përgjigje pretendimeve të ngritura në rekurs dhe vendimi i saj është në përputhje me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor.

34. Në funksion të parimit të sigurisë juridike, Gjykata ka pranuar se mbrojtja kushtetuese dhe ligjore e të drejtave dhe lirive të individit mund të realizohet vetëm kur ushtrohet brenda afateve ligjore të përcaktuara. Përcaktimi i afateve ligjore nuk përbën një qëllim në vetvete, por bëhet për mbrojtjen e të drejtave të të tjerëve, pasi mospërcaktimi i tyre do të çonte në një situatë të tillë, ku konfliktet gjyqësore asnjëherë nuk do të zgjidheshin përfundimisht mes palëve dhe situata e tyre do të ishte e pasigurt (*shih vendimet nr. 59, datë 14.11.2023; nr. 27, datë 18.5.2023; nr. 29, datë 15.5.2014 të Gjykatës Kushtetuese*). Respektimi i afatit ligjor garanton, mes të tjerash, qëndrueshmërinë e vendimeve gjyqësore të formës së prerë, si edhe besueshmërinë e individit të shteti, institucionet e tij dhe tek aktet që ato nxjerrin (*shih vendimet nr. 62, datë 31.7.2017; nr. 2, datë 29.1.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

35. Jurisprudenca kushtetuese ka theksuar vazhdimisht rëndësinë e parimit të sigurisë juridike, si një nga aspektet themelore të shtetit të së drejtës, duke e parë të lidhur me parimin *res judicata*, sipas të cilit vendimi gjyqësor i formës së prerë, që përbën gjë të gjykuar, është shprehje dhe konkretizim i së drejtës mbi marrëdhënien juridike dhe ka për qëllim t'i japë jo vetëm qartësi, por edhe siguri kësaj marrëdhënieje (*shih vendimet nr. 34, datë 12.6.2023; nr. 14, datë 27.2.2017; nr. 23, datë 8.6.2007 të Gjykatës Kushtetuese*). Gjatë shqyrtimit të ankesave individuale kushtetuese, Gjykata e ka analizuar sigurinë juridike të lidhur edhe me pretendimet për mosrespektimin e vendimeve të saj nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm (*shih vendimet nr. 43, datë 27.12.2022; nr. 17, datë 10.4.2015; nr. 5, datë 7.2.2001 të Gjykatës Kushtetuese*). Për sa u takon vendimeve të saj, Gjykata ka theksuar se ato kanë fuqi detyruese të përgjithshme dhe janë përfundimtare. Ato përbëjnë jurispruencë kushtetuese dhe, për rrjedhojë, kanë efektet e forcës së ligjit (*shih vendimet nr. 20, datë 5.4.2023; nr. 44, datë 29.6.2015; nr. 5, datë 7.2.2001 të Gjykatës Kushtetuese*).

36. Gjykata ka pohuar, gjithashtu, se e drejta për proces të rregullt ligjor përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, që i garantohet individit nga nenet 42 dhe 142, pika 1, të Kushtetutës. Arsytimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Funksioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve që ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë. Përveç kësaj, duke dhënë një vendim të arsyetuar, mund të realizohet edhe vëzhgimi publik i administrimit të drejtësisë (*shih vendimet nr. 41, datë 29.5.2024; nr. 11, datë 10.3.2023 të Gjykatës Kushtetuese*).

37. Sipas Gjykatës, detyrë e saj është të vlerësojë nëse gjatë procesit gjyqësor ka pasur shkelje të të drejtave kushtetuese, si dhe nëse zbatimi i ligjit ka qenë eventualisht arbitrar, në kuptimin që të bjerë ndesh haptazi me konceptin e gjykimit të drejtë të përcaktuar në nenin 42 të Kushtetutës. Gjykata nuk vepron si shkallë e katërt gjykimi, por ajo ndërhyr atëherë kur gabimi ligjor ose faktik nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm është aq i dukshëm, sa një gjykatë e arsyeshme nuk mund ta kishte bërë ndonjëherë ose është i tillë që gjykimin e bën të padrejtë (*shih vendimet nr. 59, datë 14.11.2023; nr. 30, datë 29.5.2023; nr. 29, datë 1.11.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

38. Duke iu kthyer çështjes konkrete, Gjykata konstaton se pretendimet e kërkuësve për cenimin e parimit të sigurisë juridike parashtrohen në dy drejtime, konkretisht: (i) paraqitjes së rekursit jashtë afatit ligjor 30-ditor dhe (ii) qëndrimit të Gjykatës së Lartë lidhur me vendimin e drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së për shfuqizimin e vendimit të ZRKKP-së, Vlorë, i cili, sipas tyre, kishte marrë formë të prerë, duke u shndërruar në titull ekzekutiv. Gjykata çmon të analizojë në vijim këto pretendime në kuadër të parashikimeve të KPC-së në lidhje me afatin e paraqitjes së rekursit përkundrejt të dhënave që kanë rezultuar gjatë gjykimit kushtetues, si dhe rregullimeve të ligjit për kthimin dhe kompensimin e pronave në fuqi në datën e vendimit të kundërshtuar të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së në raport me arsyetimin e Gjykatës së Lartë për efektet e vendimit nr. 27/2010 të Gjykatës, që shfuqizoi si antikushtetuese kompetencën e drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së për shfuqizimin kryesisht të vendimeve të zyrave rajonale.

39. Për sa i takon pretendimit për paraqitjen e rekursit jashtë afatit ligjor 30-ditor, Gjykata vëren se ky afat parashikohej nga neni 443 i KPC-së, sipas përmbajtjes së tij në fuqi në kohën e depozitimit të rekursit nga AKKP-ja. Po kështu, Gjykata evidenton se vendimi nr. 3392 i Gjykatës së Apelit Tiranë për çështjen mban datën 14.10.2014, ndërsa sipas informacionit të Avokaturës së Shtetit të vënë në dispozicion të Gjykatës me shkresën nr. 2502/5 prot., datë 17.10.2024 dhe kopjes së librit të postës, rezulton se rekursi i AKKP-së është depozituar në shërbimin postar në datën 13.11.2014, referuar vulës datare të postës, pra brenda afatit ligjor. Në këto kushte, Gjykata çmon se pretendimet e kërkuësve për cenimin e parimit të sigurisë juridike, për shkak të depozitimit të rekursit jashtë afatit ligjor nga AKKP-ja, janë të pabazuara.

40. Gjykata evidenton se ligji nr. 9235/2004, sipas përmbajtjes së tij në momentin e ushtrimit të nismës për shqyrtimin kryesisht dhe të marrjes së vendimit nga drejtori i përgjithshëm i AKKP-së në rastin konkret, pra në periudhën tetor 2008 - tetor 2009, parashikonte se vendimet e zyrave rajonale në qarqe për njohjen e së të drejtës së pronësisë, kthimit ose kompensimit të pronës, si dhe të të drejtave të tjera reale, mund të ankimoheshin nga subjekti i shpronësuar ose Avokatura e Shtetit, brenda 30 ditëve nga njoftimi i këtij vendimi, në zyrën e AKKP-së në qendër (*neni 18, pika 1*) dhe nëse nuk ankimoheshin ose nuk shqyrtoheshin nga drejtori i përgjithshëm i AKKP-së brenda afateve të parashikuara nga ky ligj, përbënin titull ekzekutiv (*neni 16, pika 3*). Nga ana tjetër, zyra e AKKP-së në qendër kishte edhe përgjegjësinë për shqyrtimin, me nismën e vet, të vendimeve të dhëna nga zyrat rajonale në qarqe (*neni 16, pika 1, shkronja "ç"*), ndërkohë që drejtori i përgjithshëm i AKKP-së kishte të drejtë të shqyrtonte kryesisht, brenda 30 ditëve nga marrja e vendimit, vendimet e dhëna nga zyrat rajonale të AKKP-së në qark, ku pas shqyrtimit kryesisht ai vendoste lënien në fuqi të vendimit, shfuqizimin e vendimit dhe zgjidhjen në themel të tij ose kthimin për rishqyrtim në zyrën rajonale të AKKP-së (*neni 18, pika 1*).

41. Gjykata evidenton, gjithashtu, se me vendimin e saj nr. 27/2010 është vendosur shfuqizimi si të papajftueshme me Kushtetutën i neneve 15, pika 1, shkronja "ç", "ç", "d" dhe "dh", si dhe 16 të ligjit nr. 9235/2004, të ndryshuar me ligjin nr. 10207/2009, dispozita të cilat mbartin të njëjtat probleme me ato të neneve 16 dhe 18 para ndryshimeve të tyre. Vendimi i Gjykatës ka hyrë në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare nr. 81, datë 5.7.2010.

42. Me vendimin nr. 27/2010, Gjykata, ndër të tjera, ka shfuqizuar edhe dispozitat ligjore për kompetencën e drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së për shqyrtimin, me nismën e vet, pa ankim nga palët, të vendimeve të zyrave rajonale për kthimin dhe kompensimin e pronave, me arsyetimin se cenonin parimin e sigurisë juridike, i cili garanton individin se një marrëdhënie

juridike e përcaktuar nga një vendim i formës së prerë është e pandryshueshme (*shih paragrafin 44*). Gjykata ka vërejtur se organet e kthimit dhe kompensimit të pronës shprehen për njohjen e së drejtës subjektive të pronës, ndaj vendimet e tyre janë akte *sui generis*, ndërsa vetë ato janë quajtur nga GJEDNJ-ja me termin *quasi gjykatë* (*shih paragrafin 46*). Në procesin e kthimit dhe kompensimit të pronës nuk zbatohen parimet e revokimit dhe shfuqizimit të akteve të organeve të kthimit dhe kompensimit të pronës, pasi mungon interesi publik, përveçse ato organe dhe aktet e tyre nuk janë tipike administrative (*shih paragrafin 52*). Individi mund t'i drejtohet AKKP-së në rrugë administrative dhe pas konsumimit të saj, mund të vërë në lëvizje gjykatën e zakonshme për të kundërshtuar vendimin përfundimtar të organit administrativ (*shih paragrafin 53*). Vendimet e paankimuara të organeve të kthimit dhe kompensimit të pronës konsiderohen të formës së prerë dhe të ekzekutueshme (*shih paragrafin 56*), ndaj ato nuk mund të vihen në diskutim as nga palët në proces, as nga organet shtetërore të çfarëdo natyre qofshin. Nëse vendimeve të gjykatave apo atyre të organeve *quasi gjyqësore* do t'u hiqej efekti i sigurisë juridike nga cilido qoftë, nuk mund të flitej më për pushtet gjyqësor, pasi vendimi do të kishte vetëm fuqi deklarative (*shih paragrafin 57*).

43. Në analizë të materialeve të dosjes gjyqësore të administruar për qëllime të gjykimit kushtetues, Gjykata vëren se as kërkuesit dhe as Avokatura e Shtetit nuk kanë ushtruar ankim kundër vendimit të ZRKKP-së, Vlorë, sipas së drejtës së njohur nga neni 18, pika 1, i ligjit nr. 9235/2004, të ndryshuar. Ndërkohë, me shkresën nr. 3844/1 prot., datë 2.10.2008, brenda afatit ligjor 30-ditor për shqyrtimin kryesisht të vendimit të ZRKKP-së, AKKP-ja ka tërhequr dosjen e kërkuesve, ndërsa me shkresën nr. 3844/9, datë 20.10.2009, drejtori i përgjithshëm i AKKP-së ka njoftuar shtetasin A.A. (përfaqësuesi me prokurë i trashëgimtarëve të subjektit të shpronësuar) për vendimin e tij nr. 3844/6, datë 20.10.2009, si dhe për të drejtën e ushtrimit të ankimit në rrugë gjyqësore.

44. Në datën 26.7.2013, kërkueset i janë drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë me kërkesëpadi, duke kërkuar konstatimin e pavlefshmërisë absolute të vendimit të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së. Kjo gjykatë ka çmuar të drejta pretendimet e ngritura nga kërkueset, duke vlerësuar se vendimi i drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së për shfuqizimin me nismë të vendimit të ZRKKP-së, Vlorë është marrë në shkelje të parimit të sigurisë juridike, ndërsa ka cenuar një vendim të një organi *quasi* gjyqësor të formës së prerë referuar për këtë jurisprudence të GJEDNJ-së në çështjen *Ramadhi dhe të tjerë k. Shqipërisë* dhe vendimit nr. 27/2010 të Gjykatës, duke u bazuar në nenin 16, pika 1, shkronja “ç”, të ligjit nr. 9235/2004, që është shfuqizuar me vendimin nr. 27/2010 të Gjykatës, vendim ky që ka efekte edhe për rregullimin e konfliktit në rastin konkret referuar nenit 76, pika 2, shkronja “c”, të ligjit nr. 8577/2000, për sa kohë çështja e pronës nuk është shqyrtuar ende.

45. Bazuar në ankimin e AKKP-së, Gjykata e Apelit Tiranë ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së rrethit, duke e gjetur atë të drejtë dhe të bazuar në ligj. Sipas gjykatës së apelit, vendimi objekt gjykimi i drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së është akt administrativ absolutisht i pavlefshëm, për shkak se është marrë në kapërcim të kompetencave të tij ligjore, ndërsa me vendimin nr. 27/2010 të Gjykatës janë shfuqizuar dispozitat e ligjit nr. 9235/2004 që i njihnin atij kompetencën për të shqyrtuar kryesisht vendimet e zyrave rajonale në qarqe, vendim i Gjykatës ky i detyrueshëm për zbatim edhe në rastin konkret, referuar nenit 76, pika 2, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000.

46. Në rekursin kundër vendimit të gjykatës së apelit, AKKP-ja, sikurse edhe në ankimin e saj më parë, ka pretenduar se vendimi i drejtorit të saj të përgjithshëm është marrë në përputhje me kompetencën që ligji i kohës i njihte dhe se vendimi nr. 27/2010 i Gjykatës nuk kishte efekt prapaveprues në rastin konkret, pasi ka dalë pas vendimit të drejtorit të saj të përgjithshëm.

47. Gjatë shqyrtimit të çështjes në dhomën e këshillimit, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vlerësuar se vendimet e gjykatave më të ulëta janë marrë në zbatim të gabuar të ligjit. Sipas tij, padia në rastin konkret synon të bëjë nul një vendim të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së, i cili në marrjen e atij vendimi ka vepruar konform kompetencave të dhëna nga ligji i posaçëm i

kohës. Po sipas tij, vendimi nr. 27/2010 i Gjykatës nuk gjen zbatim në rastin konkret, pasi ai ka dalë jo vetëm pas ushtrimit të nismës nga drejtori i përgjithshëm i AKKP-së, por edhe pas vendimarrjes së tij. Sipas Kolegjit Civil, nuk jemi para rastit të parashikuar në nenin 76, pika 2, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, për efektet prapavepruese të vendimit të Gjykatës, pasi padia e kërkuësve është dorëzuar në gjykatë në datën 26.7.2013. Po sipas tij, nuk jemi as para rastit të parashikuar nga shkronja “c” e kësaj dispozite, pasi vendimi i drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së i ka prodhuar pasojat e tij dhe çështja vijon të jetë në juridiksionin administrativ, ndaj gjykatat nuk mund të ndërhyjnë ende.

48. Nisur nga sa më sipër, Gjykata vëren se drejtori i përgjithshëm i AKKP-së e ka marrë vendimin e kundërshtuar në një moment kur ligji nr. 9235/2004 i njihte kompetencën për shqyrtimin kryesisht të vendimeve të zyrave rajonale në qarqe dhe se ky vendim i tij është kundërshtuar nga kërkuësit në gjykatë, për pavlefshmëri absolute, disa vjet pas hyrjes në fuqi të vendimit nr. 27/2010 të Gjykatës, përmes të cilit janë shfuqizuar si të papajtueshme me Kushtetutën ato dispozita të ligjit të posaçëm që parashikojnë kompetencën si më lart të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së. Gjykatat e faktit kanë pranuar pretendimet e kërkuësve duke konstatuar pavlefshmërinë absolute të vendimit të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së si të marrë në kapërcim të kompetencave të tij ligjore, duke iu referuar për këtë vendim nr. 27/2010 të Gjykatës, i cili, sipas tyre, kishte fuqi prapavepruese edhe në rastin konkret, referuar ligjit nr. 8577/2000, nenit 76, pikës 2, shkronjës “c” (sipas gjykatës së shkallës së parë) dhe shkronjës “b” (sipas gjykatës së apelit). Në ndryshim nga ato gjykata, Gjykata e Lartë ka arritur në një përfundim të ndryshëm, se vendimi i drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së nuk ishte absolutisht i pavlefshëm, pasi ishte marrë në përputhje me ligjin e posaçëm të kohës dhe se vendimi nr. 27/2010 i Gjykatës nuk kishte fuqi prapavepruese në atë rast. Sipas saj, vendimi i Gjykatës ka dalë pas vendimit të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së, çështja e kërkuësve nuk ka qenë në gjykim në momentin e daljes së vendimit të Gjykatës dhe nuk jemi në kushtet e pasojave të paezauruara të ligjit të shfuqizuar, për sa kohë ligji është zbatuar dhe vendimi i drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së i ka prodhuar efektet, ndërsa vendimi i ZRKKP-së, Vlorë nuk është më në fuqi dhe çështja është në shqyrtim përpara juridiksionit administrativ. Për rrjedhojë, në kundërshtim nga sa kërkuësit pretendojnë, interpretimi nga Gjykata e Lartë i ligjit nr. 9235/2004 për kthimin dhe kompensimin e pronës, si dhe i ligjit nr. 8577/2000 në lidhje me efektin prapaveprues të vendimit nr. 27/2010 të Gjykatës, jo vetëm nuk duket që të jetë arbitrar apo haptazi i paarsyeshëm nga këndvështrimi kushtetues, por ajo gjykatë, në mënyrë të plotë, ka parashtruar në vendimin e saj të gjitha argumentet mbi bazën e të cilave ka arritur në përfundimin e paraqitur në dispozitiv. Po ashtu, ajo gjykatë nuk rezulton të kenë vënë në diskutim fuqinë detyruese të përgjithshme të atij vendimi të Gjykatës.

49. Për sa më lart, Gjykata çmon se pretendimet e kërkuësve për cenimin e parimit të sigurisë juridike të lidhura me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor nuk janë të bazuara.

50. Në përfundim, Gjykata çmon se pretendimet e kërkuësve për cenimin e parimit të gjyqimit nga një gjykatë e caktuar me ligj dhe parimit të sigurisë juridike të lidhur me standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor janë të pabazuara, sipas arsytimit të mësipërm të këtij vendimi, ndaj kërkesa e kërkuësve duhet të rrëzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës, si dhe nenit 72, të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë, më 21.1.2025.

Shpallur, më 27.2.2025.

Kryetare kundër: Holta Zaçaj

Anëtarë: Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari, Ilir Toska, Sandër Beci, Marjana Semini, Genti Ibrahim

Anëtarë kundër: Sonila Bejtja

MENDIM KUNDËR

1. Në gjykimin kushtetues të çështjes që u përket kërkuessve Florion Bregasi, Sadete Topi, Fatbardhe Shpendi dhe Lavdiqe Keta, me objekt: “*Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2023-3707 (537), datë 27.9.2023 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë*”, ndajmë qëndrim të ndryshëm nga shumica për sa i takon vlerësimin të pretendimit të kërkuessve për cenimin e parimit të gjyqimit nga një gjykatë të caktuar me ligj, pasi për këtë kërkim çmojmë se duhej të ishte vendosur pranimi i kërkesës.

2. Në çështjen konkrete rezulton se me vendimin nr. 347/2008 ZRKKP-ja, Vlorë ka vendosur njohjen e së drejtës së pronësisë së trashëgimtarëve të subjektit të shpronësuar M.A., kthimin atyre në natyrë të një sipërfaqeje brenda sipërfaqes së njohur, si dhe kompensimin për pjesën tjetër të shndërruar në tokë bujqësore dhe të ndarë sipas ligjit nr. 7501, datë 19.7.1991 “Për tokën”. Në datën 20.10.2009, pothuajse 1 vit e një muaj pas dhënies së tij, me vendimin nr. 3844/6, drejtori i përgjithshëm i AKKP-së, bazuar në nenet 16 dhe 18 të ligjit nr. 9235/2004, të ndryshuar, ka vendosur shfuqizimin e vendimit nr. 347/2008 dhe kthimin e çështjes për rishqyrtim në ZRKKP-në, Vlorë.

3. Në vitin 2013, trashëgimtarët e M.A. i janë drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë me kërkesëpadi për konstatimin e pavlefshmërisë absolute të vendimit të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së, duke pretenduar, ndër të tjera, se në dosje ndodheshin dy shkresa me përmbajtje të ndryshme të tij, ku sipas njërës rezultonte se nuk e kishte ushtruar të drejtën e nismës për shqyrtimin kryesisht të vendimit të ZRKKP-së, Vlorë, ndërsa sipas tjetrës e kishte ushtruar këtë të drejtë, duke vendosur shfuqizimin e vendimit nr. 347/2008 dhe kthimin e çështjes për rishqyrtim në ZRKKP-në, Vlorë. Po sipas tyre, vendimi i ZRKKP-së, Vlorë kishte marrë formë të prerë, pasi nuk ishte ankimuar, ndaj vendimmarrja e drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së për shfuqizimin e tij binte ndesh me jurisprudencën e GJEDNJ-së dhe vendimin nr. 27/2010 të Gjykatës.

4. Në datën 27.1.2014, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vendosur pranimin e kërkesëpadisë, duke vlerësuar se vendimi i kundërshtuar i drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së përbënte akt absolutisht të pavlefshëm, pasi ishte nxjerrë në kapërcim të kompetencave të tij, në shkelje të parimit të sigurisë juridike, së drejtës së kërkuessve për pronën, si dhe vendimit nr. 27/2010 të Gjykatës, i cili, sipas nenit 76, pika 2, shkronjat “b” dhe “ç”, të ligjit nr. 8577/2000, gjente zbatim edhe në rastin e tyre. Gjykata e rrethit ka konstatuar se deri në datën e shqyrtimit gjyqësor të çështjes dosja administrative nuk i ishte përcjellë ZRKKP-së, Vlorë, e cila, për më tepër, nuk ekzistonte më. Në lidhje me çështjen, ajo ka vlerësuar se vendimi i ZRKKP-së, Vlorë kishte marrë formë të prerë, pasi nuk ishte ankimuar brenda afateve ligjore, duke u shndërruar në titull ekzekutiv, ndaj shqyrtimi i tij nga drejtori i përgjithshëm i AKKP-së cenonte parimin e sigurisë juridike. Nga ana tjetër, neni 16, pika 1, i ligjit nr. 9235/2004, mbi të cilin ishte mbështetur vendimmarrja e drejtorit të përgjithshëm, ishte shfuqizuar me vendimin nr. 27/2010 të Gjykatës, i cili, sipas rregullimeve të ligjit organik të Gjykatës, kishte efekt prapaveprues edhe për çështjen në shqyrtim.

5. Kundër vendimit të gjykatës së rrethit ka ushtruar ankim AKKP-ja, duke pretenduar se vendimi i kundërshtuar i drejtorit të përgjithshëm ishte marrë në përputhje me nenin 107, pika 2, të Kodit të Procedurave Administrative (KPA) të kohës; bazuar në nenin 137 të këtij kodi palët duhej të ezauronin rrugën administrative dhe më pas të ndiqnin atë gjyqësore; vendimi nr. 27/2010 i Gjykatës nuk e bënte të pavlefshëm vendimin e drejtorit të përgjithshëm i AKKP-së, pasi në kohën e nxjerrjes së këtij akti ligji njihnte mundësinë dhe detyrimin e drejtorit të përgjithshëm të shqyrtonte kryesisht vendimet e ZRKKP-ve.

6. Në datën 14.10.2014, Gjykata e Apelit Tiranë ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së rrethit, duke vlerësuar se pretendimet dhe shkaqet e ngritura në ankim nga AKKP-ja ishin të pabazuara. Sipas gjykatës së apelit, vendimi i gjykatës së rrethit ishte i drejtë e i bazuar në ligj, ndërsa vendimi i drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së ishte marrë në kapërcim të kompetencave të tij ligjore, në kushtet kur në momentin e kontrollit gjyqësor të vlefshmërisë së tij dispozita ligjore që i njihnte të drejtën e nismës për shfuqizimin e vendimit të ZRKKP-së, Vlorë, ishte shfuqizuar si antikushtetuese me vendimin nr. 27/2010 të Gjykatës.

7. Kundër vendimit të gjykatës së apelit ka ushtruar rekurs AKKP-ja, duke parashtruar, në thelb, të njëjtat argumente si në ankim. Në lidhje me të, me vendimin e datës 27.9.2023, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur ndryshimin e vendimeve të gjykatës së rrethit dhe gjykatës së apelit, si dhe rrëzimin e padisë, duke vlerësuar, në thelb, se çështja ndodhej ende në juridiksionin administrativ dhe se i takonte AKKP-së, e cila kishte përthithur kompetencat e ish-ZRKKP-ve, të shprehej me vendim themeli për çështjen.

8. Në datat 25.1.2024 dhe nr. 26.1.2016, kërkuet Sadete Topi, Fatbardha Shpendi e Lavdiqe Keta dhe shtetasi Florion Bregasi, trashëgimtar i S.B., palë paditëse në gjykimin e zakonshëm, kanë ushtruar ankim kushtetues individual, duke pretenduar cenimin nga Gjykata e Lartë krahas parimit të sigurisë juridike, standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor e standardit të zbatimit të detyrueshëm të vendimeve të Gjykatës, edhe të parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj si rrjedhojë e vlerësimit të provave nga Gjykata e Lartë. Në përfundim të shqyrtimit të argumenteve në thelb të këtyre pretendimeve, shumica ka vendosur rrëzimin e kërkesës së kërkuetëve, duke vlerësuar se pretendimet e tyre, përfshirë ato për cenimin e parimit të gjykatës së caktuar me ligj, janë të pabazuara. Në lidhje me këtë parim shumica ka arsyetuar se Gjykata e Lartë nuk ka bërë vlerësim të ndryshëm të provave dhe fakteve të pranuar nga gjykatat më të ulëta, por, në përputhje me kompetencat e saj të përcaktuara në nenin 141, pika 1, të Kushtetutës, ka vendosur të ndryshojë vendimet e tyre dhe ta zgjidhë vetë çështjen në themel vetëm për shkak të zbatimit të gabuar të ligjit nga ato dhe konkretisht të ligjeve nr. 9235/2004 dhe nr. 8577/2000 në lidhje me vendimin nr. 27/2010 të Gjykatës. Po sipas shumicës, kontrolli i Gjykatës së Lartë është fokusuar vetëm në drejtësi të ligjshmërisë së vendimeve të ankimuara, pra në mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta. Në këto kushte, shumica ka vlerësuar se pretendimet e kërkuetëve për cenimin e parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj nuk janë të bazuara (*shih paragrafin 31 të vendimit*).

9. Në ndryshim nga shumica, në analizë dhe vlerësim të vendimit të Gjykatës së Lartë, objekt ankimi kushtetues individual, përkundrejt jurisprudencës kushtetuese, ne, gjyqtaret në pakicë, vlerësojmë se për pretendimin e kërkuetëve për cenimin e parimit të gjykimit nga një gjykatë të caktuar me ligj duhej të ishte vendosur pranimi i kërkesës dhe kthimi i çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë për arsyet që do t'i parashtrojmë në vijim.

10. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar se, në funksionin e saj si gjykatë e ligjit, Gjykata e Lartë nuk mund të ndryshojë vendimet e gjykatave të faktit dhe të shprehet për themelin e çështjes, duke bërë vlerësim të ndryshëm të provave dhe fakteve që janë administruar gjatë gjykimit nga gjykatat më të ulëta. Ajo nuk mund të konkludojë *a priori* nëse është vërtetuar ose jo një fakt i caktuar, ndërkohë që nga përmbajtja e vendimeve të të dyja gjykatave më të ulëta rezulton e provuar e kundërta. Nëse Gjykata e Lartë vlerëson se provat e administruara nuk janë të mjaftueshme për arritjen e një konkluzioni apo se nevojitet kryerja e vlerësimeve të mëtejshme të tyre, ajo nuk mund të marrë kompetencat e gjykatës të faktit, por duhet ta kthejë çështjen për

rishqyrtim, me qëllim plotësimin e këtyre të metave të vendimit, por në asnjë rast nuk mund ta zgjidhë vetë çështjen në themel, duke rivlerësuar ndryshe faktet dhe provat e marra gjatë gjykimit në shkallët më të ulëta gjyqësore, pasi një veprim i tillë bie ndesh me parimin e gjykatës së caktuar me ligj (*shih vendimet nr. 43, datë 19.9.2023; nr. 15, datë 23.3.2023; nr. 7, datë 7.2.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

11. Po sipas Gjykatës, Gjykata e Lartë mund të vendosë për themelin e çështjes vetëm nëse mosmarrëveshja mund të zgjidhet në bazë të të njëjtave fakte e prova të vlerësuara nga gjyqtari i faktit dhe që përbëjnë bazën e vendimit në të cilin është bërë një interpretim i gabuar i ligjit. Kontrolli i saj duhet të fokusohet vetëm në drejtim të ligjshmërisë dhe bazueshmërisë së vendimeve të ankimuara, pra mbi mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta (*shih vendimet nr. 40, datë 14.9.2023; nr. 44, datë 19.7.2016; nr. 36, datë 30.6.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Në lidhje me çështjen në shqyrtim, sjellim në vëmendje se sipas neneve 116, shkronja “b” dhe 117 të KPA-së së kohës, akti administrativ quhej absolutisht i pavlefshëm kur ishte nxjerrë nga një organ administrativ në kapërcim të kompetencave të tij ligjore. Ai nuk prodhonte pasoja ligjore pavarësisht nëse ishte deklaruar ose jo si i tillë. Secila palë e interesuar mund të kërkonte që akti administrativ të shpallej absolutisht i pavlefshëm dhe kërkesa në fjalë mund të bëhej në çdo kohë. Nga ana tjetër, neni 18 i ligjit nr. 9235/2004, i ndryshuar me ligjin nr. 10207, datë 23.12.2009, në fuqi në kohën e njoftimit kërkueseve të vendimit të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së, njihte të drejtën e subjektit të shpronësuar për të bërë ankim ndaj vendimit të këtij organi në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë brenda 30 ditëve nga njoftimi i vendimit.

13. Në këndvështrim të jurisprudencës kushtetuese dhe parashikimeve ligjore, për sa më sipër, në rastit konkret, rezulton se në vendimin për çështjen Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka evidentuar se vendimi i drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së u ishte njoftuar paditëseve, trashëgimtare të të ndjerit M.A., me shkresën nr. 2374, datë 8.7.2013 të AKKP-së dhe se brenda afatit ligjor 30-ditor kërkueset kishin paraqitur kërkesëpadi për konstatimin e pavlefshmërisë absolute të këtij vendimi, konform neneve 116, shkronja “b” dhe 117 të KPA-së (*shih fagen 3 të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë*). Ky fakt, në thelb, është vlerësuar i drejtë nga gjykata e apelit (*shih fagen 5 të vendimit të Gjykatës së Apelit Tiranë*) dhe në lidhje me të AKKP-ja nuk rezulton të ketë paraqitur prapësime në ankimin drejtuar gjykatës së apelit ose rekursin drejtuar Gjykatës së Lartë. Ndërkohë, Kolegji Civil i kësaj të fundit ka vlerësuar se kërkueset kishin marrë dijeni për vendimin e drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së shumë kohë përpara datës 26.7.2013 të paraqitjes së padisë në gjykatë dhe, ndonëse kishin pasur mundësi, nuk kishin nisur proces në gjykatë ose nuk ia kishin bërë të ditur këtë gjë gjykatës. Po sipas këtij kolegji, padia e tyre kishte synuar të bënte nul një vendim, i cili nuk mund të goditej më gjyqësisht, për shkak të kalimit të afateve ligjore, duke thirrur në ndihmë për këtë vendimin nr. 27/2010 të Gjykatës (*shih fagen 4, paragrafi 20, të vendimit të Gjykatës së Lartë*).

14. Në ndryshim nga shumica, vlerësojmë se përmes një qëndrimi të tillë Gjykata e Lartë ka marrë në analizë, shqyrtuar dhe vlerësuar faktin e konstatuar gjatë gjykimit nga gjykatat më të ulëta lidhur me datën e marrjes dijeni të kërkueseve për vendimin e drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së, pa qenë ngritur pretendime në këtë aspekt në ankim ose rekurs nga AKKP-ja. Për më tepër, objekti i procesit gjyqësor në gjykatat e zakonshme ishte konstatimi i pavlefshmërisë absolute të vendimit të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së, kërkim i cili, sipas nenit 117, pika 2, të KPA-së së kohës, mund të ngrihej në çdo kohë. Në këtë mënyrë, duke argumentuar dhe mbajtur qëndrim të ndryshëm për këtë fakt nga gjykatat më të ulëta, Gjykata e Lartë ka vepruar në kundërshtim me kompetencat e saj ekskluzivisht ligjore dhe jurisprudencën kushtetuese, të cilat përcaktonin detyrimin për fokusimin e vendimmarrjes së kësaj gjykate vetëm në drejtim të ligjshmërisë dhe bazueshmërisë së vendimeve të ankimuara, pra në mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat e faktit.

15. Krahës për sa më sipër, rezulton se në lidhje me çështjen gjykata e rrethit ka konstatuar se deri në momentin e shqyrtimit prej saj të kërkesëpadi së nuk kishte vendimmarrje të ZRKKP-së, Vlorë për çështjen dhe se, sipas nenit 18, të ligjit nr. 9235/2004, të ndryshuar (*shih paragrafin 13 të*

këtij mendimi pjesërisht kundër), kërkuaset kishin ushtruar të drejtën e ankimit gjyqësor kundër vendimit të drejtorit të përgjithshëm që shfuqizonte vendimin e ZRKKP-së, Vlorë *(shih faqet 3 dhe 6 të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë)*, konstatime të cilat, në thelb, janë vlerësuar të drejta nga gjykata e apelit *(shih faqen 7, paragrafi i fundit, të Gjykatës së Apelit Tiranë)*. Ndërkohë Gjykata e Lartë ka çmuar se kërkuaset nuk kishin legjitimitet aktiv substancial për të investuar gjykatën ose organin administrativ, ndërsa vendimi i ZRKKP-së, Vlorë ishte nxjerrë në kundërshtim me procedurën e parashikuar nga ligji nr. 9235/2004 dhe aktet nënligjore përkatëse. Sipas Gjykatës së Lartë, vendimi i drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së i kishte sjellë pasojat e veta dhe çështja ishte ende në juridiksionin administrativ. Vendimmarrja e gjykatave për pranimin e padisë i hiqte pa shkak mundësinë ligjore AKKP-së të shprehej konform detyrës së saj funksionale. Ndaj, vendimet që konstatonin pavlefshmërinë absolute të AKKP-së të dhënë në vitin 2009 ishin të pambështetura në prova e në ligj dhe rrjedhojë e keqinterpretimit të fakteve e të ligjit, në cenim të juridiksionit administrativ *(shih faqen 5, paragrafët 21–22, të vendimit të Gjykatës së Lartë)*.

16. Në analizë të qëndrimit të Gjykatës së Lartë, në rastin konkret rezulton se kjo gjykatë ka vlerësuar se kërkuaset nuk kishin legjitimitet aktiv për vënien në lëvizje të procesit gjyqësor pa qenë i ngritur një pretendim i tillë në rekurs nga AKKP-ja, si dhe se vendimi i drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së i kishte sjellë pasojat e veta, ndërkohë që në ankim dhe rekurs AKKP-ja ka pretenduar të kundërtën. Në ndryshim nga gjykata e rrethit dhe ajo e apelit, të cilat kanë vlerësuar faktin e ushtrimit të së drejtës së ankimit gjyqësor të kërkueseve si në përputhje me parashikimin ligjor të nenit 18 të ligjit nr. 9235/2004, të ndryshuar, Gjykata e Lartë ka vlerësuar konkluzionet e gjykatave të ulëta për këtë fakt në interpretim të gabuar të ligjit, duke vendosur vetë për themelin e çështjes, me arsyetimin se ato duhej të shteronin juridiksionin administrativ, pavarësisht se, ashtu siç ishte konstatuar edhe nga gjykatat e faktit dhe është pranuar nga shumica *(shih paragrafin 3 të vendimit)*, nga marrja e vendimit të drejtorit të përgjithshëm të AKKP-së objekt shqyrtimi gjyqësor në gjykatat e zakonshme, deri në dhënien e vendimit nga Kolegjit Civil i saj kishin kaluar mbi 13 vjet e 11 muaj pa vendimmarrje të AKKP-së për çështjen.

17. Duke pasur parasysh qëndrimin e mësipërm të Gjykatës së Lartë në raport me jurisprudencën kushtetuese, në ndryshim nga shumica, çmojmë se në rastin konkret, në vlerësim të ndryshëm të fakteve e provave nga gjykatat e faktit, të cilat përbënin edhe bazën e vendimmarrjeve të tyre, Gjykata e Lartë ka vendosur shfuqizimin e vendimeve të këtyre gjykatave dhe rrëzimin e kërkesëpadisë, duke vepruar në kapërcim të kompetencave dhe funksionit të saj si gjykatë ligji. Kontrolli i saj nuk rezulton të jetë fokusuar në drejtim të ligjshmërisë dhe bazueshmërisë së vendimeve të ankimuara, pra për mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta, ndaj, në këtë kuptim, çmojmë se Gjykata e Lartë ka vepruar në kundërshtim me kompetencat e saj të përcaktuara në nenin 141 të Kushtetutës, në cenim të së drejtës së kërkuësve për një proces të rregullt ligjor. Për rrjedhojë, vlerësojmë se pretendimet e kërkuësve për cenimin e parimit të gjykimit nga një gjykatë të caktuar me ligj janë të bazuara.

18. Në këto kushte, për të gjitha arsyet e argumentuara më sipër, vlerësojmë se, në rastin konkret, duhej të ishte vendosur pranimi i kërkesës, si rrjedhojë e cenimit të parimit të gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj, si dhe kthimi i çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtare: Sonila Bejtja